Leto XXV., št. 93

Poštnina plačana v gotovini. Postgebühr bar bezahlt.

Ljubljana, četrtek 26. aprila 1945

Preis — Cena 2.— L

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ul. 5. Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5. Telefon št. 31-25, 31-26. Podružnica Novo mesto: Ljubljanska c. 42. Izključno zastopstvo za oglase iz Italije in inozemstvo: UPI S. A., Milano.

Računi: za Ljubljansko pokr. pri poštnočekovnem zav. št. 17.749, za ostale kraje Italije: Servizio Conti. Corr. Post. 11-3118

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Mesečna naročnina 32 lir.

Uredništvo: Ljubljana — Puccinijeva ulica št. 5. Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

Kampf um jeden Fussbreit Boden in Berlin

In Italien Verlagerung des Schwerpunktes der Kämpfe an den Po — Weitere Festigung der Lage im Südabschnitt der Ostfront

Aus dem Führerhauptquartier, 25. April. (DNB) Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Beiderseits der unteren Weser bei Delmenhorst behaupteten sich unsere Divisionen bei geringem Geländeverlust gegen alle Durchbruchsversuche der Engländer und Amerikaner. Von der Weser bis westlich Bremen im Zuge der Elbe bei Lauenburg hielten die Abwehrkämpfe mit gleicher Stärke an. Zäh Widerstand leistend, behaupteten unsere Verbände ihre Stellungen. Die Stadt Brauneburg wurde wieder genommen.

In der Schlacht um Berlin wird um jeden Fussbreit Boden gerungen. Im Süden drangen die Sowjets bis in die Linie Babelsberg, Zehlendorf, Neukölln vor. Im südlichen und nördlichen Stadtgebiet dauern heftige Strassenkämpfe an. Westlich der Stadt erreichten sowjetische Panzerspitzen den Raum von Nauen. Nordwestlich Oranienburg wurde das Nordufer des Stettiner Kanals gegen heftige Angriffe gehalten. Wiederholte Angriffe des Feindes auf Eberswalde führten zu Einbrüchen des Gegners in den südlichen Stadtteil.

Während die Amerikaner an der Mulde und im sächsischen Raum weiterhin verhielten, erreichten sowjetische Angriffsspitzen die Elbe zwischen Riesa und Belgern.

Die südlich des Bayrischen Waldes durchgebrochenen amerikanischen Panzer erreichten Cham und stiessen weiter nach Südosten vor.

In Italien wurde der Schwerpunkt der Schlacht durch den Vorstoss starker feindlicher Infanterie- und Parzerverbände zwischen Reggio und Ferrara hart an den Po verlagert. Angriffe der 5. USA-Armee im ligurischen Küstenabschnitt und westlich des Apennin blieben in der Masse vor unseren Gebirgsstellungen liegen.

Starke amerikanische Kräfte haben sich in dem unwegsamen Gebirgsland Nordwestdalmatiens bis in den Raum Fiume vorgeschoben und stehen am Stadtrand im Kampf mit unserer Besatzung.

Im Südabschnitt der Ostfront hat sich die Lage weiterhin gefestigt. Der Schwerpunkt der Kämpfe lag gestern bei Brünn, wo die Bolschewisten einen tiefen Einbruch erzielten. Nordwestlich Mährisch - Ostrau wurden verlustreiche Durchbruchsversuche des Feindes zerschlagen.

Die tapfere Besatzung von Breslau wies wiederum alle Angriffe ab. In vorbildlicher Kampfgemeinschaft haben Verbände der Wehrmacht, des Volkssturms und zivilen Verwaltung die Festung seit dem 17. Februar gegen den unaufhörlichen Ansturm der an Zahl und Material weit überlegenen Sowjets behauptet.

Unsere Gegenangriffe machten im Raum Görlitz, Bautzen, Kamenz weiter gute Fortschritte. Weisenburg wurde wieder vom Feinde befreit. Die Bolschewisten hatten in diesen Kämpfen sehr hohe blutige Verluste, umfangreiche Beute wurde gemacht.

Auf der Landzunge von Pillau hatten schwere Landkämpfe einen glatten Abwehrerfolg.

Vor der westnordwegischer Küste schossen Sicherungsfahrzeuge der Kriegsmarine 9 britische Jagdbomber ab.

Am Tage warfen schwächere feindliche Verbände Bomben auf Süddeutschland. In der Nacht war Kiel das Ziel britischer Kampfflugzeuge. Anglo-amerikanische Tiefflieger setzten ihren Terror mit Bomben und Bordwaffen gegen die Bevölkerung fort.

*

Triest, 25. April. (DNB.) Susak und Fiume sind von feindlichen Kräften gesäubert und befinden sich fest in deutscher Hand.

Borba za vsako ped zemlje v Berlinu

V Italiji se je težišče bojev preložilo ob Pad — Nadaljnja utrditev položaja na južnem odseku vzhodnega bojišča

Führerjev glavni stan, 25. aprila. (DNB) Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Na obeh straneh spodnje Wesere pri Delmenhorstu so vzdržale naše divizije ob majhni izgubi ozemlja vse angleške in ameriške prebijalne poizkuse. Od Wesere do zapadno od Bremena ob teku Labe pri Lauenburgu trajajo obrambni boji z isto jakostjo. Naši oddelki so obdržali svoje položaje nudeč sovražniku žilav odpor. Zopet smo zasedli mesto Brauneburg.

V bitki za Berlin traja borba za vsako ped zemlje. Na jugu so sovjeti prodrli do črte Babelsberg - Zehlendorf - Neukölln. Na južnem in severnem mestnem področju trajajo ogorčeni ulični boji. Zapadno od mesta so sovjetske oklopniške osti dosegle področje pri Nauenu. Severozapadno od Oranienburga smo obdržali severno obalo Stettinskega prekopa napram močnim napadom. Ponovljeni sovražnikovi napadi na Eberswalde so dovedli do sovražnikovih vdorov v južnem mestnem delu.

Medtem ko so se Američani zadržali nadalje ob reki Mulde in na saškem področju, so sovjetske napadalne osti dosegle Labo med Rieso in Belgernom.

Ameriški oklopniki, ki so prodrli južno od Bavarskega gozda so dosegli Cham ter sunili dalje proti jugovzhodu.

V Italiji se je težišče bitke s sunkom močnih sovražnikovih pehotnih in oklopniških oddelkov med Reggiom in Ferraro preložilo ob Pad. Napadi 5. severnoameriške armade na ligurskem obalnem področju in zapadno od Apeninov so obležali v glavnem pred našimi planinskimi položaji.

Močne ameriške sile so se na planinskem področju severne Dalmacije prerinile do področja pri Reki ter so ob mestnem robu v boju z našo posadko.

Na južnem odseku vzhodnega bojišča se je položaj utrdil. Težišče bojev je bilo včeraj pri Brnu, kjer so boljševiki dosegli globlji vdor. Severnozapadno od Moravske Ostrave so bili z visokimi izgubami razbiti sovražnikovi prebijalni poizkusi.

Hrabra breslauska posadka je ponovno odbila vse napade. Ob odličnj bojni skupnosti so oddelki vojske, ljudske vojske in civilne uprave držali trdnjavo od 17. februarja proti neprekinjenemu navalu po številu in gradivu daleko premočnih sovjetov.

Dobro so napredovali naši protinapadi na področju pri Görlitzu, Bautzenu in Kamenzu. Weissenburg smo osvobodili sovražnika. Boljševiki so imeli v teh bojih izredno visoke izgube, nam je padel številen plen v roke.

Na kopnini pri Pillauu so težki boji dovedli do gladkega obrambnega uspeha.

Zaščitne ladje vojne mornarice so pred severnonorveško obalo sestrelile 9 sovražnikovih lovskih bombnikov.

Podnevi so šibkejši sovražnikovi oddelki vrgli bombe na južno Nemčijo. V noči je bil Kiel cilj britanskih bojnih letal. Angloameriška letala v nizkem poletu so nadaljevala s strahovanjem civilnega prebivalstva z bombami in strojnicami.

*

Trst, 23. apr. DNB. Sušak in Reka sta bila očiščena sovražnikovih sil ter sta trdno v nemških rokah.

Sovjetski imperializem ograža angleške in ameriške pozicije tudi v Aziji

Stockholm, 24. aprila. Članek severnoameriškega časopisa »Time« izraža angloameriške skrbi, da jih bodo Sovjeti ne le v Evropi, temveč tudi v Aziji potisnili ob zid. List piše, da sta Roosevelt in Churchill prvič v Jalti obravnavala s Stalinom vprašanje Pacifika in Azije in ravno ta vprašanja so dovedla do velikih težkoč. Glavni razlog je v tem, da bi se ureditev v Aziji izvedla mnogo lažje, če Sovjetske zveze ne bi bilo pri mirovnih pogajanjih za mir v Pacifiku. Nikakor pa ni mogoče preprečiti, da Moskva ne bi soodločala pri teh vprašanjih. To dejstvo so morali uvideti tako Velika Britanija, kakor tudi Zedinjene države in Čunking. V Kairu sta Roosevelt in Churchill v decembru 1943 podala svečani obljubi in sicer: da vrneta Kitajski Mandžurijo in da pomagata, da postane Koreja samostojna država; ti dve obljubi pa sta v nasprotju s sovjetskimi interesi. Prvo, kar lahko pričakujemo, je, da bo Sovjetska zveza zahtevala v Mandžuriji določene gospodarske in tudi politične predpravice. Treba je celo računati s tem, da zahteva Mandžurijo popolnoma zase. V vsakem primeru pa bo Sovjetska zveza velika azijska in pacifiška sila, ki bo dovolj močna, da obvlada Kitajsko.

Interesni spori v Evropi, tako meni »Time« zaključujoč, so že od začetka oteževali odnošaje med tremi zavezniškimi velesilami. Najglobljj konflikt pa bo iskati v Aziji, kjer bo nemški zaveznik — Japonska — imela tudi še veliko besedo.

Stockholm, 24. aprila. K odpovedi sovjetsko-japonskega nevtralnostnega pakta piše časopis »Time«, da Molotova nota japonski vladi ni niti vojna napoved, niti ne kaže, slične namere. Ali se bodo Sovjeti končno udeležili vojne proti Japonski ali ne, je le v toliko važno, v kolikor bo Sovjetska zveza hotela odločati pri ustvarjanju položaja v Vzhodni Aziji. To dejstvo bodo morale upoštevati Anglija, Zedinjene države in Kitajska. Če sta Roosevelt in Churchill v decembru 1943 v Kairu svečano obljubila, da bosta Kitajski vrnila Mandžurijo in da bo Koreja svobodna država, tedaj je to bilo v nasprotju z interesi in zahtevami Sovjetske zveze v Vzhodni Aziji, posebno pa v Mandžuriji. Ni izključeno, da bo Sovjetska zveza morda zahtevala celo pripojitev Mandžurije.

Po mnenju lista »Time« je Azija trši preizkusni kamen za odnošaje med zavezniki kakor pa Evropa.

Poljaki ne bodo zastopani v San Franciscu

Lizbona, 24. aprila. »Newyork Times« poroča, da se je ameriška delegacija za konferenco v San Franciscu sporazumela glede treh predlogov, ki naj bi tvorili osnovo za nadaljnja pogajanja glede Poljske. Prvi predlog pravi, da se smejo pripustiti na konferenco samo taki poljski zastopniki, ki so izbrani na osnovi sklepov krimske konference v Jalti. Drugi predlog določa, da mora poljska delegacija podpirati predloge ameriške delegacije na konferenci v San Franciscu, zlasti pa zahtevo, ki jo je postavil že pokojni Roosevelt, po kateri mora dobiti Amerika na konferenci v San Franciscu pravico do treh glasov. Tretji predlog poudarja, da ameriška delegacija ne bi mogla podpirati nobenega spreminjevalnega predloga.

Ameriška delegacija bo napela vse sile, da bodo ti predlogi sprejeti za osnovo nadaljnjih pogajanj. Vsi ti trije predlogi ameriške delegacije imajo pečat kompromisa. Iz prvega predloga se vidi, da ameriška politika vztraja na tem, da se morajo glede poljske delegacije spoštovati sklepi krimske konference. Ker pa je Moskva doslej zastopala mnenje, da je smatrati lublinski odbor za poljsko vlado in je s to vlado celo sklenila zavezniško pogodbo, izgleda, da je kompromisna rešitev poljskega vprašanja skoro nemogoča in da se zaradi tega poljski delegati sploh ne bodo pojavili na konferenci v San Franciscu. Ker na popuščanje s strani Moskve ni misliti, je mogoč »sporazum« le na ta način, da Washington pred Moskvo spet enkrat kapitulira.

Führer osebno vodi obrambo Berlina

Njegova prisotnost vliva branilcem trdnjave Berlina nezlomljivega bojnega duha — Junaštvo berlinskega delavstva

Berlin, 25. aprila. Borba za nemško prestolnico, v kateri poveljuje Führer osebno, vznemirja ne le vse Nemce, temveč ves svet. Vse radijske postaje in časopisi vsega sveta prinašajo na prvem mestu vesti z bojnega področja v Berlinu. V neštevilnih pogovorih razpravljajo le o borbi za Berlin. Misli vseh Nemcev so usmerjene ne le na junaško borbo čet, temveč predvsem na osebo Führerja, ki vodi vojaške operacije. Misli vseh Nemcev se združujejo v želje in molitve za njega.

Okoli Führerja so zbrani Gauleiter in državni obrambni komisar Berlina dr. Göbbels ter najožji vojaški in politični sodelavci. Ta štab odločnih mož je jedro berlinske obrambe. Tamkaj javljajo osebe, odgovorne za posamezne odseke, Führerju položaj na bojišču. Führer potem sam osebno odloča, kam je treba vreči rezervne sile, na to ali ono žarišče bojev, kam je treba odposlati ojačenja, kje je treba pomagati itd.

Borba za Berlin je v središču obrambnega boja, ki ga vodi Reich napram vsem stranem. Spričo boja za Berlin pa niso pozabljeni ostali bojišči odseki. Vrhovni poveljniki teh odsekov so v najtesnejši zvezi s Führerjem.

Če je Führer napravil potrebne odločitve za prihodnje ure, potem sprejema častnike in vojake, ki prihajajo neposredno z bojnega polja k njemu in ki so se v obrambi posebno izkazali. Iz njegove roke prejemajo potem odlikovanja za svojo hrabrost. Iz poročil teh vojakov, katerih kroji nosijo slehove borbe, dobiva Führer sliko hrabrosti, ki prešina berlinske branilce. K Führerju je prišel poveljnik neke brigade naskakovalnih topov, neki stotnik, ki je s svojo edinico tekom dveh dni uničil nad 90 sovjetskih oklopnikov. Odlikovan je bil z viteškim križcem, kakor neki podčastnik, ki je v četrt ure z oklopniško pestjo uničil 7 težkih oklopnikov. Kadar se potem ti vojaki vračajo k svojim bojnim skupinam, sporočajo svojim tovarišem, da je Führer izredno odločen mož, ki je neomajno prepričan, da bo kos položaju ter da bo vzdržal v borbi za Berlin.

Zaupanje v uspelost tega obrambnega boja, o katerem je dr. Göbbels v ponovnem pozivu izgovoril neomajno gotovost, da bo nemška prestolnica zopet osvobojena, temelji na zadržanju in bojni morali berlinskega prebivalstva. Znani so neštevilni primeri skrajno hrabrega in drznega zadržanja, one berlinske žilavosti, ki je že vedno vzbujala v svetu začudenje. Tako so berlinski delavci v neki oboroževalni tvornici, okoli katere so pokale granate, delali naprej ter ustvarjali nova orožja in strelivo, ki je dospelo neposredno pred vrati podjetja v roke četam.

Bitka za Berlin je postala simbol nemškega boja. Mnoga nemška mesta so se hrabro in zagrizeno branila pred sovražnikovim navalom, druga pa se pripravljajo na slično obrambno borbo. Bitka za Berlin pa jih ne prekaša le glede na razširjenje, silo in množico gradiva, ki ga dovaža sovražnik, temveč jih prekaša v usodnostnem pomenu. Tukaj ni borba le za Reich, tukaj je borba za Evropo. Zato je neobhodno potrebno postaviti se proti sovražniku na vseh ostalih bojiščih z odločnostjo, da ima Führer čas in prostost dispozicij, da lahko vrže v borbo vse razpoložljive sile.

Vsa Nemčija ve, da je Führer v Berlinu, vsa Nemčija ve, da ostane vsako bojišče važno in da odloča njihova volja po odporu in odločnost za borbo v celokupnem položaju, čeprav je bitka za Berlin v središču poročil. Zato se hočejo Nemci boriti, kjerkoli so in Führerja podpirati v njegovi borbi, v boju, ki je morda najtežji in najhujši v vsej nemški zgodovini.

Berlin pa je v teh dneh simbol nemškega odpora.

Brez primera v zgodovini

Berlin, 25. aprila. Nemški listi obširno pišejo o junaški obrambi nemške prestolnice in poudarjajo, da je Führer nemškega naroda Adolf Hitler v najresnejši krizi stopil na mesto, kjer gre za biti in nebiti. Kakor zahteva od vsakogar, da izpolni tudi najtršo dolžnost, tako daje sam najboljši zgled. Listi poročajo, da hite na Führerjev poziv v prestolnico številni novi branilci, da ojačijo obrambo Berlina, vse pa preveva duh junaštva in čvrsta vera v končno zmago.

Pri obrambi prestolnice se odigravajo primeri največjega junaštva. Sovražnik je posebno močno napadal v smeri na Frankfurter Allee. Z močnim topniškim ognjem in ob podpori številnih tankov je poskušal razbiti nemško obrambno črto. Nemški poveljnik, odlikovanec z viteškim redom železnega križa podpolkovnik Bärenfänger pa mu je pripravil s svojimi vojaki, izmed katerih so številn izšli iz Führerjeve mladine, pravo tankovsko grobišče. Končno se je pojavil sovjetski parlamentarec z zahtevo po predaji. Poveljnik mu je odgovoril s kratkim in značilnim? »Proč!« Ojačen sovražnikov napad, ki je končno na enem mestu prebil obrambno črto, je bil odgovor, toda naši fantje so vzdržali in je bilo samo na tem odseku včeraj popoldne ocenjeno število sestreljenih tankov na več ko 50.

Enaki primeri junaštva in neomajne odločnosti se lahko opažajo na vseh točkah berlinske obrambne fronte. Tako je na primer neki oddelek, oborožen zgolj s strojnimi pištolami, iztrgal sovražniku že zasedeno poslopje. V severnovzhodnih predmestjih Buch in Pankow so na čelu branilcev vodilni funkcionarji strankinih organizacij. Minister dr. Göbbels je v svojstvu državnega obrambnega komisarja izdal na berlinsko prebivalstvo plamteč poziv, v katerem izraža najvišje priznanje za junaštvo, ki so ga dokazali pri obrambi prestolnice. V svojem proglasu opozarja na to, da je celo po sodbi moskovskih listov obramba Berlina brez primera v zgodovini.

Boljševiški teror ne more ukloniti prebivalstva

Berlin, 25. aprila. V severnih predelih glavnega mesta izvajajo boljševiki nad prebivalstvom svojo oblast. Neka žena, ki je pribežala iz Weissensee, poroča, da so Sovjeti izropali še neporušene hiše ter jih požgali. Prebivalstvo privlečejo iz kleti in ga gonijo pred svojimi oklopniki kot tarčo.

Tudi od drugih strani prihajajo poročila o boljševiških nasilstvih. Kljub temu se ves Berlin bori kot en mož in tudi berlinske žene se zadrže zelo junaško. Potečim se vojakom nudijo vso pomoč, oskrbujejo ranjence in skušajo ustvariti nove obrambne možnosti. Obrambna borbenost ni nič malo popustila. Velno znova so dejanja posameznikov, katera potegnejo za seboj ostale iz še tako težkih položajev. Predvsem pa: »Führer je v Berlinu!« Ta stavek je kot molitev, izpoved vztrajanja in bojne pripravljenosti za žilavo obrambo z žrtvovanjem lastnega življenja.

Dimitrij Ljotić se je smrtno ponesrečil

Iz Gorice poročajo, da se je v torek dopoldne smrtno ponesrečil voditelj znanega zboraškega pokreta in ustvarjalj Srbskega dobrovoljskega korpusa Dimitrije Ljotič. Nesreča ga je doletela na avtomobilski vožnji v okolici Ajdovščine, kjer se je mudil po službenih opravkih. Pod njegovim vozom se je zrušil neki zasilni leseni most čez globok potok, pri čemer so avto in vsi potniki strmoglavili v globino. Ljotič je bil takoj mrtev, njegovi spremljevalci in šofer pa so bili bolj ali manj poškodovani.

Vest o Ljotičevi smrti se je hitro razširila in je boleče odjeknila ne le med dobrovoljci in četniki, katerim je bil duševni vodja, temveč tudi v slovenski javnosti. Saj odhaja z Ljotičevo smrtjo z javne pozornice ena najmarkantnejših osebnosti Srbije in bivše Jugoslavije, mož izredne razgledanosti, kremenitega značaja, neomadeževanega poštenja in jeklene volje. Slovenci smo še posebej izgubili v njem iskrenega prijatelja, ki je svojo ljubezen do nas ob vsaki priliki izpričeval tudi z dejanji .

O življenju in delu Dimitrija Ljotiča bomo še spregovorili. Za danes naj opozorimo le na glavne smernice njegovega javnega udejstvovanja v zadnjih 20 letih. Bile so to borba proti korupciji in beograjski čaršiji kot njenemu glavnemu nosilcu, borba proti izkoriščajočemu židovstvu in po židovstvu zastrupljenemu liberalizmu, predvsem pa borba proti komunizmu, v katerem je gledal glavno nevarnost za bodočnost naroda. Zahteval je poštenje in čistost v zasebnem in javnem življenju ter preporod in preosnovo vsega gospodarskega življenja, na podlagi skupnostne zadružne misli, političnega življenja pa na podlagi čiste nacionalne ideje. Na tem programu je zbiral okrog sebe vedno širše kroge idealnih, zlasti mladih ljudi med Srbi, a tudi med Hrvati in Slovenci. Njegov pokret »Zbor« je dobival vedno večji razmah in je že v bivši Jugoslaviji postajal od leta do leta vplivnejši činitelj, čeprav so se proti njemu odkrito ali prikrito borile vse takratne stranke.

Po zlomu Jugoslavije leta 1941. je bil Ljotič med prvimi, ki so spregledali komunistične načrte, in med prvimi, ki so uvideli potrebo aktivnega odpora proti njim. Na njegovo iniciativo se je ustanovil Srbski dobrovoljski korpus, ki je kmalu iztisnil komunistične oddelke iz Srbije, tako da se niso mogli vrniti, dokler jim ni odprla poti sovjetska vojska.

Zadnje mesece je bival Dimitrije Ljotič med Slovenci, na katere se je čutil že od nekdaj tesno navezanega. Tudi v tem času je storil Slovencem mnogo dragocenih zaslug in si pridobil veliko število novih prijateljev. Njegova smrt, ki ga je doletela pri izvrševanju od srca in razuma narekovane narodne dolžnosti, pomenja zato udarec ne le za Srbe, temveč tudi za Slovence, ki ga bodo ohranili v trajnem spominu.

Sovjetske zahteve do Turčije

Ankara, 25. aprila. Balkanski dopisnik angleškega lista »Daily Ekspress« poroča: Vsi znaki govore za to, da so Sovjeti postavili Turčiji naslednje tri zahteve: 1. Turčija se mora odreči kontroli nad Dardanelami, 2. Sovjetska zveza zahteva od Turčije odstop dveh armenskih obmejnih okrajev. 3. Turška ustava se mora demokratizirati, kar se pravi toliko, kakor boljševizirati. Angleški dopisnik dodaje, da je turška vlada že stopila glede teh vprašanj v diplomatska pogajanja z Moskvo.

San Francisco je mrtvorojeno dete

Berlin, 25. aprila. Onega dne, ko je nameraval Roosevelt v San Franciscu govor, s katerim naj bi otvoril tako zvano konferenco za organizacijo miru, kažejo listi v Anglji in Ameriki sliko, ki se lahko označi z izrazom skrajne pobitosti in potrtosti. Že samo dejstvo, da zunanji ministri Anglije, Zedinjenih držav in Sovjetske zveze v svojih posvetovanjih niso prišli do nikakega zadovoljivega uspeha, jim je vzelo glas. Listi so soglasno mnenja, da Stalin niti ne misli na to, da bi tudi le za en sam korak popustil v svoji politiki glede Poljske. Po prvih konferencah med tremi zunanjimi ministri se je Molotov zabarikadiral z izgovorom, da mora dobiti od Stalina nova navodila. »New York World Times« piše, da Stalinov zunanji minister namenoma sabotira vsa prizadevanja Londona in Washingtona, da bi se dosegel sporazum. San Francisco je torej mrtvorojeno dete.

Ostrina poljskega konflikta

Berlin, 25. aprila. Ostrino konflikta, ki je nastal med zapadnimi silami in Moskvo v zvezi s poljskim problemom, rajasnjuje diplomatski sodelavec »Daily Maila«, ki piše: Churchill je preložil svojo izjavo pred spodnji zbornici, ker je Downing Street upal, da bo pridobil na času, dokler ne bi Moskva razjasnila poljskega problema. Dobro vedo, da je Churchill smatral za pravilno, da popusti v Jalti, kolikor je bilo le možno ter zadovolji Stalinovim željam.

Postalo pa je jasno, da s Moskvo ne bo možno doseči nobenih zadovoljivih rezultatov. Churchill hodi po poti, na kateri ni možno koristati Italija.

Usodno trošenje narodnih sil

»Žrtve morajo biti!« To je bilo v začetku maskirane komunistične revolucije med Slovenci ena najbolj pogosto propagiranih, a tudi eno najbolj pogubnih gesel, ki so jih komunisti širili v javnosti. Zaman so bila svarila treznih in razgledanih ljudi, ki so dokazovali, da tako majhen narod, kakor je slovenski, ne more vplivati na potek največje vseh borb v svetovni zgodovini. Komunistična agitacija je dan za dnevom, uro za uro dopovedovala zbeganim in nerazsodnim ljudem, da je poseg Slovencev v vojaško politično dogajanje bistvene važnosti za razvoj sedanje vojne, čeprav se je ta takrat odigrala še neizmerno daleč od nas.

Glas vpijočega v puščavi so ostajala trezna opozorila, da je za Slovence kot majhen narod, zlasti še po nesreči, ki nas je zadela, prvenstvena zapoved čim skrbnejše čuvanje naših, že itak skromnih sil, pa da se moramo že samo zaradi tega izogibati vseh z žrtvami združenih avantur, najbolj pa še takih, ki so že po svojem bistvu pogubne za naš narod in kakršno je v prvi vrsti bilo komunistično početje, skrito za firmo OF. Del naše javnosti, ki je stal pod vplivom komunistične agitacije, je nekritično krenil po poti, na katero so ga demagoško usmerjale sile, ki so hotele tudi naš narod čim bolj oslabiti, da bi nato tem laže zagospodovale nad njim. Premnogi so se takrat zaslepljeno odzivali pozivom ter so iz gozdov in hribov začeli z borbo, ki je služila le interesom nam tujih idej, Slovencem pa prinesla toliko gorja in neodpustljivo veliko število nepotrebnih žrtev. Danes, ko stojimo pred usodnimi nalogami svoje bodočnosti, vse te sile strašno pogrešamo.

Tudi prezident general Rupnik se je dotaknil v svojem sobotnem govoru tega problema. Obračunal je z zmotnim gledanjem, kot smo ga nakazali zgoraj, že večkrat poprej. Tokrat pa je položaj prikazal s takšno prepričevalnostjo, da je prav, če njegova izvajanja ponovno podčrtamo in s tem morda v zadnjem trenutku preprečimo še nadaljno nekoristno trošenje narodovih sil za interese, ki niso v skladu z njegovo bodočnostjo.

Gospod prezident pravilno ugotavlja položaj Slovencev sredi velikega dogajanja, ko pravi, da je nam pritlikavcem težko govoriti o položaju, ker ogromne sile odločajo o njem. »Trdota naše zadnje preizkušnje bo odvisna od svetovnopolitičnega položaja, ki ga ustvarja vojni položaj. Trenutni vojni in politični položaj vam je poznan iz vojnih poročil. Če boste po tej poti dosledno zasledovali tudi silnico bodočega svetovnopolitičnega razvoja, vas trenutno stanje ne bo našlo nikoli nepripravljenih. Pri tem se moramo kajpak dosledno držati že omenjenega načela in prepričanja, da naša nagnenja ne bodo razvoja nikoli predpisovala in da bomo ostali vedno le drobec oblikujoče se protiboljševiške Evrope, v katere okrilju bomo lahko odločili edinole kaj zase; in še to samo tedaj, če bomo proti boljševizmu nastopali enotnih misli, čustev in namenov, to je, z mislijo samo na rešitev narodove nacionalne in krščanske substance.«

Nismo Slovenci os sedanjega svetovno političnega dogajanja, kakor bi kdo morda v svoji nerazgledanosti in ozkem tolmačenju velikih dogodkov mislil. Slovenci moramo predvsem biti samo budni zasledovalci svetovnega dogajanja, po katerem moramo izbirati pot in obliko svojega zadržanja. To seveda ne pomeni, da moramo stati na špekulativnem stališču in, če bi bilo treba, tudi kupčevati s svojim prepričanjem. Realno stališče Slovencev mora biti plod razumskega pretehtavanja velikih dogodkov in vskladenje svojih interesov in izročil z njim. Pomeni pa vsekakor odklonitev tiste politike, ki ni v soglasju z načelnimi koristmi našega naroda.

Še nečesa se moramo pri tem zavedati. Prezident Rupnik je to prikazal v dveh kratkih, toda tehtnih in za vsakega razumnega prepričljivih stavkih: »Zavedajmo se, da si moramo predvsem pomagati sami! Streznimo se in bodimo pametni, ker je jalovo mišljenje, da nas ima kdor koli na svetu tako rad, da bi nas navzlic naši neumnosti držal pokonci!«

Kako resnične so te besede, smo imeli žal priliko že večkrat poskusiti na lastni koži. Zlasti Anglosasi, na katere so mnogi v svoji naivnosti polagali nesmiselne nade, so potem, ko so nas vrgli v vojni vrtinec, postopali z nami slabše ko po mačehovsko. Zahtevali so od nas, da trosimo svoje sile za interese, ki niso v skladu z interesi našega naroda. Med nami pa so bili nekateri celo nekako ponosni, če smo svoje sile lahko trosili. Za neznatno pohvalo smo bili pripravljeni žrtvovati na tisoče življenj. Danes ostajamo zopet sami, prepuščeni lastni življenjski sili in ukrepanju po lastni pameti. Danes šele vidimo, kako zelo nam manjka tistih sil, ki smo jih brezplodno iztrošili. Danes stojimo pred velikimi dogodki, ki bodo od nas zahtevali enoten in močan nastop.

Ob tej uri ima klic g. prezidenta: »Streznimo se in bodimo pametni!« zaradi tega dvojno veljavo. V zadnjem trenutku najdimo pot k samemu sebi, da nam ne uide naša bodočnost, kajti »jalovo je mišljenje, da nas ima kdor koli na svetu tako rad, da bi nas navzlic naši neumnosti držal pokonci!«

Notranja kriza v Angliji

London, 25. aprila. Za razpoloženje v Angliji je značilna vest angleške poročevalske službe, da je državni poltajnik vojnega ministrstva objavil, da bodo voditelji pomožnih organizacij priravili svoj izstop iz Churchillove vlade. Dodal je, da je obžalovati, da se bo zgodilo to baš v trenutku, ko se silni problemi najresnejšega značaja kopičijo nad imperijem.

Sovjetski pritisk na Švedsko

Stockholm, 25. aprila. Švedska vlada se je naposled vdala pritisku Moskve ter bo izročila Sovjetom vse ladje baltiških držav, s katerimi so pribežali begunci na Švedsko. Gre za 644 ladij, ki so po večini zasebna last.

Pogled v bodočnost

Pod tem naslovom objavlja revija »Slovensko domobranstvo« v svoji zadnji številki tehten načelni članek o gospodarsko-socialni strukturi našega naroda in o življenjskih nalogah, ki se iz nje postavljajo našemu narodnemu prizadevanju. Pisec L. K. predočuje v članku, kako so tako zvani srednji sloji jedro našega naroda in kako mora vsaka res narodna politika graditi bodočnost vprav na nje. V naslednjem prinašamo iz članka njegove glavne odstavke:

Majhen narod smo — to je ugotovitev, ki smo jo že večkrat slišali, vendar pa se nam zdi, da ni dobro preveč poudarjati beselico »majhen«. Zavedati se je treba, da veličina narodov ni v njih številni moči, temveč v njih življenjski sposobnosti in volji do življenja. Če smo še tako številčno majhni, nas ne sme biti strah pred bodočnostjo, dokler imamo trdno voljo živeti in se boriti za dostojno mesto v novi Evropi.

Pač pa je res, da smo narod majhnih in srednjih ljudi, gledano z gospodarskega vidika. Nismo imeli mnogo kapitalistov, pa še kolikor smo jih imeli, so bili relativno majhni »kapitalisti«, če si jih predstavljamo v plutokratskem smislu. Na drugi strani priznavamo, da je bilo pri nas mnogo nepotrebne revščine, vendar pa je v glavnem v naši gospodarski strukturi prevladoval zdrav srednji stan, med katerega ni bilo šteti samo našega kmeta in meščana, temveč tudi veliko večino našega delavstva, ki je po svoji gospodarski moči in sociološki poziciji bil bolj pripadnik srednjega stanu kot pa gol proletarec.

Naš narod je tvoril tedaj predvsem srednji stan, od kmeta pa do delavca, od obrtnika in trgovca do uradnika. Ta srednji stan naj bi torej izginil po napovedi marksistične ideologije, izginil naj bi zato, da bi dal prostora »diktaturi proletariata«, kateremu bi zopet diktirali svoja povelja levičarski voditelji marksistično-boljševiške šole. Ta srednji stan naj bi izginil, ker je le ovira tem voditeljem, da se ne morejo povzpeti do gospodarske in politične moči, do katere hočejo priti tudi za ceno take žrtve, kakor je sploh obstoj našega naroda. Kajti uničiti naš srednji stan, to je našega kmeta, trgovca, uradnika, obrtnika in delavca, pomeni uničiti gospodarske in biološke osnove, na katerih je doslej počivalo naše življenje. Uničiti srednji stan, pomeni uničenje našega naroda.

Kdor misli na bodočnost našega naroda, mu je jasno, da ni njegova bodočnost v uvedbi stvari, ki so za naše razmere absolutno neprikladne in nam celo tako škodljive, da ne rečemo, da pomenijo našo narodno smrt, temveč je edina prava in pametna pot tista, ki hoče ohraniti dosedanje vrednote, v kolikor so dobre, in jih razvijati naprej v smeri, ki bo povečala naše narodno blagostanje, kakor tudi blagostanje posameznika. Edina prava in pametna pot je odpraviti napake preteklosti pri gradnji naše prihodnosti. Graditi je treba na temeljih, ki so dani našemu narodu z njegovo zemljo, dosedanjim načinom dela, z njegovo dosedanjo socialno strukturo. To je pozitivno graditeljsko delo, ki nam mora biti vsem pri srcu.

Danes sicer nimamo časa mnogo delati na prepotrebni obnovi naše zemlje, naših domov, prosvete itd., ne da bi s tem hoteli zanikati važnost tega dela v bližnji bodočnosti. Danes imamo skrb za vsakdanjost, da napravimo vsaj tisto, kar moremo in moramo napraviti takoj. Ne smemo pa seveda pozabiti da se je treba pripraviti na bodočo temeljito obnovo našega gospodarskega, socialnega in kulturnega življenja, na kar moramo misliti že sedaj. Pri tem delu pa bomo morali vedno imeti pred očmi dejstvo, da smo narod srednjega stanu in da je naša bodočnost predvsem v tem, da temu našemu srednjemu človeku zagotovimo človeka dostojno samostojno življenje, da mu vzamemo skrb pred krizami in bodočnostjo v starosti, da mu ne damo samo kruha in vsakdanje strehe, temveč mu pomagamo gospodarsko se vedno bolj dvigati da se bo povečalo njegovo materialno blagostanje, da bo poleg tega imel prilike poskrbeti za svoje kulturne in druge potrebe, ki niso samo potrebe želodca.

Ker smo narod srednjega stanu, ni naša pot, uničiti ta srednji stan in s tem našo gospodarsko osnovo in postati narod beračev, temveč mora biti naša pot usmerjena v to, da se nam ohrani, kar je zdravega in za nas dobrega. Tuja miselnost nam je vsilila sedanje gorje, premaga naj jo pa domača miselnost, ki drugače upošteva koristi našega ljudstva kot gospodarska in socialna politika ljudi, ki so s svojim delom dokazali, da jim ni pri srcu dvig našega naroda, temveč njegovo uničenje, da bi preko trupel našega ljudstva prišli do svojih ciljev!

Sporočilo obveznikom pionirske službe

Od 24. aprila 1945. dalje so vse Pöllove poslovalnice »Pionierdienst«, razen poslovalnice na Poljanski cesti 21, v vseh okrajih Ljubljane zaprte.

Za vse mesto Ljubljana je odslej pristojna pionirska poslovalnica na Poljanski cesti št. 21. Vprašanja, prošnje, itd. je treba torej nasloviti na Pionierdienststelle na Poljanski cesti 21, kjer se te prošnje itd. rešujejo oziroma pošiljejo v nadalnje poslovanje. Prošnje in vloge na druge službene urade ali na delovni štab Höcker so brezpredmetne in ne bodo upoštevane.

nahajajo, javijo nemudoma pristojnim oblastvom.

S Koroškega

Priznanje k Führerju. Na dan 56. obletnice rojstva Führerja je imel Gauleiter dr. Rainer po radiu nagovor na koroške rojake, v katerem je med drugim dejal: Danes ne govorim o položaju, marveč o možu, ki je doslej obvladal vsako situacijo. Miljoni Nemcev ga imajo v mislih, saj je v njem utelešena vsa njihova nada in upanje. Že šest let nosi Führer ogromno breme odgovornosti, ne obiskuje ne koncertov ne gledaliških predstav, temveč se posveča samo delu za svoj narod. Njegovo življenje je v vseh pogledih zgledno. Führer predstavlja zgodovinotvorno osebnost nordijskega tipa, je na višku svojih duševnih in telesnih moči, čeprav so ga skrbi nekoliko upognile ter mu vpletle v glavo nekaj sivih las. Njegovo oko in njegovo srce pa je ostalo jasno. Slej ko prej ljubi otroke ter ga navdaja neomajna vera v nemški narod. Sovražniki si prizadevajo, da bi ločili ljudstvo od Führerja, toda vsi Nemci vedo, da ne more biti Nemčija brez Führerja, ki je največji človeški pojav sedanjosti na zemlji. Zato ne bodo Nemci nikoli popustili od načela: Ena država, en narod, en Führer!

Okrožni vodja Goltschnigg padel. V Lienzu so pred dnevi pokopali okrožnega voditelja Goltschnigga, ki je padel na čelu svojega oddelka na zapadnem bojišču. Pogreba se je udeležil tudi koroški Gauleiter doktor Rainer s svojim namestnikom Thiemlom. Pokojnik je bil eden najzvestejših sledilcev Führerja, Koroška pa je izgubila z njim odločnega bojevnika.

Mladina je nabrala 112.315 mark. Državna delovna služba je priredila javno zbirko v Celovcu in je ob tej priložnosti nabrala v mesecu marcu 112.315 mark, katere so bile izročene svojemu namenu.

Nov grob. V Celovcu je zapustil svoje drage v 59. letu življenja bivši mesarski mojster Jožef Gregorič. Za njim žalujeta žena in sin. Gregoriča so pokopali v petek 20. aprila na celovškem pokopališču.

Z glavo pod cirkularko. 60 letni žagar Alojz Zakolo iz okolice Celovca je prišel po nesreči z glavo preblizu krožni žagi, ki mu je prizadejala nad tilnikom hude poškodbe. Morali so ga odpeljati v bolnišnico.

Iz Trsta

Vojna pomoč v letu 1946. Gauleiter doktor Rainer je izdal na Nemce v operacijskem področju Jadransko primorje poziv, naj prispevajo za pomoč in podporo ustanov pod varstvom Rdečega križa. Samo po sebi se razume, da je dolžan prispevati za nemški Rdeči križ tudi vsak Nemec, ki živi na operacijskem področju Jadranskega primorja. Tudi v tem sodelovanju naj se pokaže borbena skupnost nemškega naroda.

Zatemnitveni ukrepi so bili v zadnjem času poostreni. Zatemnitveni čas je sedaj od 20.40 do 6. zjutraj, oblasti pa opozarjajo prebivalstvo, da bodo policijski organi zopet začeli izvajati kontrolo, če se stanovalci držijo predpisanega reda. Vsak stanovalec naj se zaradi tega prepriča, ali so njegovi stanovanjski prostori dovolj zatemnjeni ali ne. Seveda velja za obrate, ki delajo ponoči, isti predpis kakor za prebivalstvo v stanovanjih.

Obvezno cepljenje proti kozam bo izvedeno na ozemlju tržaške mestne občine za vse otroke, rojene med leti 1939. in 1942.

Tretji dobrodelni koncert v prid tržaškim bombardiranccm se je vršil preteklo soboto v gledališču Rossetti. Vrgel je prav čedno vsoto, ki se bo porabila v prid oškodovancem.

Mrtvaški zvon. V Trstu so umrli: Josipina Ivančič, stara 67 let; Marija Brišček, stara 68 let; Anton Brecelj, star 75 let; Katarina Tavčar-Rebula, stara 66 let; Terezija Stroček, stara 69 let; ter 86 let stara Ana Kovačeva. Nadalje sta umrla v 61. letu svoje dobe Andrej Pečar iz Bazovice ter Anastazija Bučevičeva iz Zadra.

Razdeljevanje jajc. Od srede 25. aprila dalje prejmejo potrošniki na mestnem področju tržaške občine po dve jajci. Jajca so po 15 lir komad. Bolniki s posebnimi nakazili prejmejo za mesec april po eno jajce na dan, v celem torej 30 jajc za ves mesec.

Pes je ugriznil 7 letnega Salvatorja Daho v levo roko. Dečka je mati pripeljala na zdravljenje v tržaško bolnišnico.

SPORT

— **Poziv nogometašem! Navedeni naj se gotovo javijo na obvezen trening, ki bo v petek popoldne na Ljubljani (gre za tekmo prihodnje nedelje): Oblak, Levart, Kranjc, Kumar, Šebenik, Pišek, Sočan I, Rot, Aljančič, Nagode, Fajon, Brodnik, Nagode II in Piskar D. — Makovec, s. r.**

S. D. Iztok poziva vse članstvo, da se zanesljivo udeleži obveznega sestanka danes ob 19. pri Lovšinu. Važno!

Obvestila „PREVODA“

DELITEV KAVNIH NADOMESTKOV MLEKARNAM

Mlekarne v Ljubljani dvignejo pri Prevodu, Novi trg 4/II, nakazila za kavni nadomestek. Nakazila, ki bi jih do 5. maja t. l. ne dvignili, bodo razveljavljena.

NAVODILA ZA ODDAJO NAROČILNIC

Potrošnik predloži osnovno živilsko nakaznico za mesec maj takoj, najpozneje pa do 5. maja, svojemu stalnemu trgovcu ali zadrugi (za razna živila), ali peku (za kruh), ali gospodinjskemu obratu (ako se tam celodnevno hrani). Družine predložijo vse nakaznice naenkrat.

Trgovec odreže naročilnice za razna živila istočasno z naročilnico za moko pri vseh tistih potrošnikih, ki so se v mesecu maju odločili za nakup moke. Prejem naročilnic za razna živila potrdi trgovec z žigom na za to označenem mestu v glavi nakaznice, prejem naročilnice za moko pa še posebej z žigom, ki ga pritisne poševno čez sredino glave nakaznice.

Tisti potrošniki pa, ki so se odločili za nakup kruha pri izbranem peku, predložijo osnovno živilsko nakaznico temu peku, ki naj odreže naročilnico za kruh. Prejem te naročilnice potrdi pek s svojim žigom, ki ga pritisne poševno čez sredino nakaznice. Če se na tem mestu že nahaja kakšen žig, pek ne sme sprejeti naročilnice.

Potrošniki, ki se hranijo v gostinskih obratih, predložijo naročilnico temu obratu kot doslej, naročilnico za kruh pa samo, če bodo nabavljali kruh stalno pri njem. V tem primeru potrdi gostinski obrat s svojim žigom prejem naročilnice za kruh enako kakor pek. Odrezke za kruh, ki jih reže gostinski obrat med mesecem, oddaja sproti naravnost peku.

Trgovci, zadruge in peki, ki so pobrali naročilnice od svojih stalnih odjemalcev do 5. maja, bodo oddali naročilnice Prevodu, Novi trg 4/II, soba 14 do dne 8. maja t. l.

Kdor naročilnic ne bo oddal do 5. maja t. l. kakor je določeno v zgornjih odstavkih, ni opravičen zahtevati racioniranih živil od dobavitelja, čeprav je vpisan pri njem kot redni odjemalec. Prevod, Novi trg 4/II, soba št. 12, bo sprejemal po 5. maju naročilnice za maj samo od onih potrošnikov, ki se bodo izkazali z žigom Mestnega preskrbovalnega urada, da so živilske nakaznice prejeli po tem dnevu.

Trgovci, zadruge in peki se ponovno opozarjajo, da se pri ureditvi in oddaji naročilnic strogo drže dosedanjih Prevodovih navodil.

BELEŽNICA

KOLEDAR

četrtek, 26. aprila: Klet in Marc.

DEŽURNE LEKARNE

Mr. Sušnik, Marij. trg 5; Deu-Klanjšček Dia, Gosposvetska cesta 4; Bohinec ded., Rimska cesta 31.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

DRAMSKO GLEDALIŠČE

Četrtek, 26. apr., ob 17.: S. Lagerlöf - S. Begović: Gösta Berling. Red Četrtek.
Petek, 27. apr., ob 17.: St. Majcen: Matere. Premiera. Red Premierski.
Sobota, 28. apr., ob 17.: F. Grillparzer: Ljubezni in morja valovi. Red D.

OPERNO GLEDALIŠČE

Četrtek, 26. apr., ob 17.: Weber: Čarostrelec. Opera. Premiera. Red Premierski.
Petek, 27. apr.: Zaprto.
Sobota, 28. apr., ob 17.: R. Wagner: Tannhäuser. Red Sobota. Gostovanje dr. Pölzerja in Betetta Julija.

Weber: »Čarostrelec«. Otokar — Dolničar, Cuno — Korošec, Agata — Vidalijeva, Ančka — Zakrajškova, Caspar — Lupša, Maks — Strukelj, Samiel — Pianecki, Eremit — Betetto k. g., Kilian — Langus, družica — Patikova. Dirigent: A. Neffat. Režiser in koreograf: P. Golovin. Scena: ing. E. Franz. Kostumi: J. Vilfanova.

Oddajniška skupina Jadransko Primorje

RADIO LJUBLJANA

ČETRTEK, 26. APRILA

7.00—7.10: Poročila v nemščini. 7.00—7.30: Jutranji koncert. 7.30—7.40: Poročila v slovenščini. 7.40—9.00: Jutranji koncert — Radijski orkester vodi D. M. Šijanec. 9.00—9.10: Poročila v nemščini. 12.00—14.00: Napoved sporeda, nato prenos Osrednjega nemškega sporeda — Vmes od 12.30 do 12.45: Poročila v nemščini, poročilo o položaju in poročila v slovenščini. 14.00—14.10: Poročila v nemščini. 14.10—15.00: Od dveh do treh — šare meh (prenos). 15.00—16.00: Solistična glasba. Sodelujejo: Manja Mlejnik — sopran, Jelka Stanič — violina, Franc Učak-Capponi — rog, in Marijan Lipovšek — klavir. 16.00—17.00: Osrednji nemški spored: 17.00 do 17.15: Poročila v nemščini in slovenščini. 17.15 do 18.00: Pesem o pomladi poje. 18.00—18.30: Glas slovensk. domobranstva. 18.30—18.45: Glasbena medigra. 18.45—19.00: Narodopisno predavanje. — Dr. Rajko Ložar: O ljudskem čebelarstvu. 19.00—19.30: Ljudski napevi. 19.30—19.45: Poročila v slovenščini. 19.45—20.00: Aktualno predavanje (prenos). 20.00—20.15: Poročila v nemščini. 20.15—21.00: Hugo Wolf in njegova pesem — sodelujejo altistka Franja Golobova, baritonist Dušan Pertot in pianist Marjan Lipovšek. 21.00—22.00: Večerni koncert — Radijski orkester vodi D. M. Šijanec, solist: Jelka Stanič — violina. 22.00—22.15: Poročila v nemščini in napoved sporeda. 22.15—23.15: Salonski orkester vodi A. Dermelj. 23.15—24.00: Glasba pred polnočjo (prenos).

KINEMATOGRAFI

KINO UNION: **»Sinček na počitnicah«. Hans Moser.** Predstave ob 17. in 19. uri.
KINO MATICA: **»Žena mojih sanj«. Ob 15., 17. in 19. uri.**
KINO SLOGA: **»Noč v Benetkah«. Ob 17 in 19.**

Bert Oehlmann: 29

NE SAMO ZA ZLATO

Roman

Zadnji v šopu papirjev so bili trije spisi. Prepis izkaza stroškov za britsko vojno upravo in dve prejemni potrdili vojnoluškega urada v Sidneyu, s katerim se je ladji »City of Liverpool« potrjevalo, da je oddala nemška vojna ujetnika Leichtenringa in Gottwalda. Na teh dveh potrdilih je bilo pripomnjeno, da se za pravilnost navedenih imen ne jamči, ker nimata ujetnika nikakih listin in sta samo navedla imeni kot svoji, ne da bi bilo moči preveriti resničnost njunih izjav. Datum je bil: Sidney, 25. junija 1916.

Overbeck je napolnili mnogo strani svoje zapisnice.

Roke so ga srbele, da bi izmaknil to ali ono listino in jo spravil v žep, toda mladi mož vendarle ni bil več tako mlad, da bi se bil dal zamotiti.

Trdovratno se je držal Overbecka in ga ni niti za trenutek spustil izpred oči.

Nu, tudi tako je bil dobiček neverjetno obilen.

Torej v Sidney so bili prepeljali ona dva, ki sta ostala živa. Tu se je sled seveda končavala. Da bi jo spremljal še naprej, bi se bil moral obrniti na arhiv vojnopristaniškega urada v Sidneyu, o čemer pa ta mah ni moglo biti govora.

Overbeck se je uradnikom »Sun Line« prisrčno zahvalil, in ko je stal spet na cesti, je začutil, da mu je čelo vse mokro od znoja.

Tam na oni strani ulice pa je stal John Paige, tisti, ki ga je po Jeffersonovem naročilu povsod zasledoval in opazoval. Ali se je bil naveličal čakanja!

Toda Overbeck ga ni opazil. Kako neki? Še slutil ni ničesar. Niti za hip mu ni prišlo na misel, da so v Londonu ljudje, ki bi se utegnili zanimati za njegovo početje.

Malo kasneje je stopil Overbeck v neki poštni urad in sestavil brzojavko za Nemčijo. Baray je moral neutegoma zvedeti, da je »Blackwater« rešila mladega drja. Lenza, kajti to je podkrepljevalo dokaz, da je bila ladja, ki se je ponesrečila na Južnem morju, res »Mihael«.

A kje se je bil Baray v Hamburgu nastanil?

Overbeck se je kratko odločil ter odposlal sporočilo na Helo Dranstädtovo v hiši »Hamburške paroplovne družbe d. d.« Ta domislek mu je bil tolikanj všeč, da ni niti opazil, kako mu je med pisanjem brzojavke tuj človek gledal čez ramo.

*

»Izpametujte se vendar, Kasch.«

»Gospod Wellencamp, jaz — — —«

»Spoznajte že, da si s tem vse uničita. Vaš odhod za nas ne pomeni škode, čeprav vam rad potrdim, da je bilo vaše delo izredno dragoceno in je upravičevalo najlepše upe. Če odidete, nu, tedaj je to za nas vsega obžalovanja vredno, ali naslednji dan bo sedel na vašem mestu kdo drug, ki bo — nemara — še enkrat toliko storil kakor vi. Saj je tako, ali ne?«

Kasch je buljil v tla.

Občni zbor Ljubljanske borze

V torek popoldne je bil v Trgovskem domu v Ljubljani 20. redni občni zbor Ljubljanske borze za blago in vrednote. Zbor je vodil predsednik dr. Ivan Slokar, ki je ugotovil, da je od 162 borznih članov navzočih 87 in je s tem podana sklepčnost. Pozdravil je borznega komisarja načelnika pokrajinske uprave dr. Trstenjaka, tajnika Gospodarskega sveta dr. Ivana Plesa, tajnika Zveze delodajalcev g. Draga Potočnika, tajnika Združenja industrijcev in obrtnikov dr. Golijo, zastopnika Združenja trgovcev inž. Zupančiča, zastopnika Društva industrijcev in veletrgovcev g. Agnolo, zastopnika Kmetijske zbornice g. Jamnika in predsednika Trgovskega društva Merkur dr. Frana Windischerja. Naprosil je borznega komisarja da izroči pozdrave zborovalcev prezidentu divizijskemu generalu Rupniku.

V svojem poročilu se je predsednik spomnil 20 letnega poslovanja Ljubljanske borze. V avgustu 1944. je minilo 20 let, odkar posluje Ljubljanska borza brez vsakršnih prekinitev, izvzemši sedanji vojni čas. V teh 20 letih je znašal devizni, blagovni in efektni promet na Ljubljanski borzi približno 7 in pol milijarde dinarjev, borzno razsodišče pa je rešilo skoro 23.000 tožb. Te številke dokazujejo, kako je bila borza potrebna in kako je uspešno služila trgovini in industriji. Velika je tudi zasluga borze pri zatiranju nezdrave spekulacije, saj je s tipiziranjem trgovanja samega onemogočala zlonamerne spore glede kakovosti in ugovore, izvirajoče iz kupoprodajnih pogodb. S svojim razsodiščem je obvarovala stranke dragih procesov pod rednim sodiščem. Borzno razsodišče si je pridobilo s svojo ekspeditivnostjo in z objektivnim reševanjem najtežjih sporov sloves doma kakor tudi v inozemstvu. Tako je postala Ljubljanska borza prepotrebna ustanova vsega slovenskega gospodarstva.

Ljubljana bo tudi v bodočnosti ostala ne le kulturni, marveč tudi gospodarski center našega naroda in središče obnovljene proizvodnje ter izmenjave blaga s sosednimi deželami. Prav zato je potrebno, da smo vsi pripravljeni za sodelovanje v bodoči preusmeritvi gospodarstva. Pričakovati je, da bo po vojni naše življenje uravnavalo dirigirano gospodarstvo ob najtesnejšem sodelovanju državnih oblastev, ki se bodo v prvi vrsti ozirale na interese skupnosti, na zasebne težnje pa šele v drugi vrsti, kolikor ne bodo škodovale koristim skupnosti. V vsakem primeru pa bodo potrebne pobude izkušenih ljudi, ki bodo s svojim sodelovanjem lahko doprinesli, da se človeštvo s harmoničnim sodelovanjem vseh stvarjajočih sil približa idealu trajnega socialnega reda in miru, ki si ga vsi tako želimo. Ne dvomimo, da bodo nove razmere našle tudi pri naših proizvajalcih skrajno dobro voljo, ki naj nas vodi v boljšo bodočnost.

Občni zbor je soglasno odobril poročilo in bilanco za leto 1944. Za izravnavo računa izgube in dobička je bilo treba iz stavbnega sklada prenesti na račun izgube in dobička 110.000 lir in se je s tem stavbni sklad zmanjšal na 890.000 lir. Upravni stroški so se povečali za 50.000 lir. Borznemu svetu je bila soglasno podeljena razrešnica.

Kronika

* **Tokio bodo branili prostovoljci.** Po poročilu iz japonske prestolnice se je formiral za obrambo Tokia poseben napadalni korpus, sestavljen iz samih prostovoljcev.

* **Stiska za živila v Ameriki.** Iz Stockholma poročajo, da se v ameriških Zedinjenih državah čedalje bolj pozna vpliv vojne na življenje. Prehranjevalno ministrstvo obvešča prebivalstvo, da morajo Američani čez poletje računati z zmanjšanim dovozom mesa v mesta. Skrčeni obroki mesa, masla, sira, rib, sladkorja in konserv bodo v veljavi še nekaj mesecev potem, ko bo sedanja vojna končana, kajti ameriški strokovnjaki sami naglašajo, da je pričakovati izboljšanje v prehrani šele potem, ko bo izvršena demobilizacija.

* **V Rimu se boje malarije.** Iz Milana poročajo, da je Rim zaradi opustitve potrebnih higienskih ukrepov po malariji vedno bolj ogrožen. Zato je poveljstvo zavezniških čet v Rimu ukrenilo vse potrebno za očuvanje moštva pred malarijo.

* **Bombe na Milan.** Angloameriški bombniki so te dni ponoči zopet napadli Milan, kjer so povzročili veliko škodo v stanovanjskih okrajih na robu mesta. Ubiti sta bili dve osebi, več pa je bilo ranjenih.

IZ LJUBLJANE

u— **Nov grob.** V 44. letu starosti je preminul bivši posestnik in mesarski mojster g. Leopold Sever. Na zadnji poti ga bodo spremili v četrtek ob pol 10. iz kapele sv. Antona na Žalah k Sv. Križu. Naj mu bo ohranjen blag spomin. Hudo prizadetim svojcem izrekamo naše sožalje.

u— **Leon Grasselli †.** V ponedeljek popoldne ob 15. je na svojem domu v Dalmatinovi ulici 5 umrl banski svetnik v pokoju g. Leon Grasselli. Učakal je starost 69 let. Smrt srčno dobrega moža je prišla nepričakovano, saj je bil kljub visokim letom telesno in duševno še krepak in bister. Pokojni je bil sin znanega ljubljanskega župana Petra Grassellija. Za njim žalujejo poleg soproge Lee, hčerke pokojnega slovenskega literarnega zgodovinarja Franca Leveca, in hčerke diplomirane filozofke Nevenke še mnogoštevilni znanci in prijatelji. K večnemu počitku bodo rajnega spremili v četrtek ob 9 iz kapele sv. Krištofa na Žalah na pokopališče pri Sv. Križu. Naj v miru počiva! Užaloščenim svojcem izrekamo naše iskreno sožalje.

u— **Cepljenje zoper tifus bo mestni fizikat opravil tudi letos in sicer s podkožnim vbrizganjem** in ne z uživanjem tablet kot dozdaj. Cepljenje bo brezplačno in neobvezno. Vsi, ki žele biti cepljeni, naj se zglase **od četrtka 26. t. m. dalje med uradnimi urami od 8. do 9. v prostorih mestnega ambulatorija v pritličju Mahrove hiše, Krekov trg 10.** Cepljenje je uspešno le, če je v 8 dneh opravljeno dvakrat. Hkrati opozarjamo, da je to cepljenje samo zoper trebušni tifus, ki ga dobimo z uživanjem okuženih živil in vode, ne pa zoper pegasti tifus (pegasti legar, Flecktyphus, ki ga s človeka na človeka prenašajo uši). V pomirjenje javnosti sporoča mestni fizikat, da nimamo v Ljubljani sedaj niti trebušnega, niti pegastega legarja, da bi bilo potrebno obvezno cepljenje. Priporočamo, da se tega, zaenkrat neobveznega cepljenja zoper trebušni tifus udeleže predvsem osebe, ki so bile že vsako leto cepljene, t. j. ki so zaposlene **v živilski stroki.**

u— **Najboljši dokaz,** kako je v zadnjih letih obogatela naša mladinska klavirska literatura, bo produkcija šole Glasbene Matice jutri v petek ob 18. v mali filharmonični dvorani. Prof. Silva Hrašovčeva je pripravila z 11 gojenci svojega oddelka večerni spored produkcije, obsegajoč izključno le dela skladateljice Mirce Sancinove, ki so izšla deloma v založbi Glasbene Matice.

u— **Darovali so:** za stare in onemogle v mestnem zavetišču v Japljevi ulici ing. Gjud v počastitev spomina pok. Jakoba Žargija 200 lir, Anton in Valentina Špende namesto cvetja na grob Francetu Košaku v Grosupljem 200 lir ter namesto cvetja na grob Leonu Grasseliju 200 lir; Podpornemu društvu za gluhonemo mladino Josip Wester in sestra 300 lir namesto cvetja na krsto Franca Košaka, Ivan Poženel pa 300 lir revnemu otroku v počastitev spomina Franca Čuka. — **Pri upravi »Jutra« so položili** za gluhoneme Ana Repič 300 lir in Zdenka Pipenbacher 200 lir v počastitev spomina Franca Košaka.

u— **Tramvaj je po daljšem premoru včeraj zjutraj spet začel redno voziti.** Meščani, ki so se že odvadili njegovega ropota, so sprejeli obnovo prometa z mešanimi občutki. Tisti, ki se tramvaja poslužujejo le priložnostno, so bili veseli, da jim je bila skrajšana pot, oni pa, ki bi ga potrebovali za redno vožnjo, mu nič kaj preveč ne zaupajo. Zato je tudi vedno dovolj prostora v vozovih cestne železnice.

u— **Po sv. Juriju je najbolje saditi krompir,** pravijo veščaki, kajti če se krompir prej sadi, rad gnije in tudi slana mu škodi. Čim pozneje pride krompir v sušnem času v zemljo, bolj je trden in odporen. Tega pravila se Ljubljana in okolica letos ne držita iz mnogih razumljivih razlogov. Delo na njivi in polju opravi kmet ali obdelovalec takrat, kadar mu je to najbolj prikladno. Letos je vsakdo pohitel z delom. Krompir so naši meščani in kmetje večinoma že posadili.

u— **Spet nesreča z ročno bombo.** Pred dnevi je za domačo hišo našel 9letni sin posestnika Anton Pucihar iz Gajnič v občini Šmarjah odvrženo italijansko ročno bombo. Pri ogledovanju in otipavanju je dečku bomba v rokah eksplodirala in ga hudo poškodovala na očeh, po desnici in obeh nogah, tako da so fanta nezavestnega odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Ob tej priliki starše znova opozarjamo, naj ne nehajo opominjati svojih otrok, da vse sumljive predmete puste pri miru, prostor pa, kjer se

MALI OGLASI

Služba išče

• ZAPOSLITEV pri pospravljanju pisarn, sprejmem. Naslov v Jutru. 9177-1

Služba dobi

• ŠIV. POMOČNICO in vajenko, sprejme modni salon. Naslov v Jutru. 9058-1a

• FRIZERKO sprejmem v službo na deželi. Služba stalna. Naslov v Jutru. 9146-1a

Prodam

LIMONO v čaju in limonado dobro nadomešča limonin ekstrakt »Citrol«. — Stekleničko prinesite s seboj. Drogerija Anton Kanc, Židovska ulica 1. 9099-6

OBLEKO deško, sivo, za dečka 8—10 let, prodam. Naslov v Jutru. 9144-6

RADIOAPARAT 4+1, majhen, popolnoma nov prodam. Ob Ljubljanici 63. 9181-6

PREPROGO Smirna, 4½ x3½, poceni prodam. Vošnjakova c. 7 dvorišče, skladišče. 9158-6

OBLEKO moško, sivo, damski rjav plašč, temnosiv kostum, vse iz prvovrstnega volnenega predvojnega blaga, prodam. Krojaštvo Rešetič, Cesta 800 let Ljubljane (Palača Grafika II). 9155-6

ČEVLJE moške, nizke, črne, št. 41, iz finega predvojnega usnja, prodam. Ogled pri vratarju »Jutra«. 9244-6

ŠKORNJE št. 43, lakaste, na novo predelane, poceni prodam ali zamenjam. Müller, Mestni trg 17-III. 9121-6

DINAMOSVETILKE za kolesa, nekaj komadov, prodam. Müller, Mestni trg 17-III. 9120-6

KOLO damsko, novo, športno, z dinamo svetilko in tremi prestavami, ugodno prodam. Müller, Mestni trg št. 17-III. 9119-6

KOLO moško, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Müller, Mestni trg 17-III. 9118-6

PLAŠČ damski, pomladanski, skoraj nov, iz prvovrstnega blaga, prodam. Naslov v Jutru. 9192-6

BLAGO 3 m, za pomladanski kostum ali moško obleko, s kompletno podlogo, prodam ali zamenjam. Naslov v Jutru. 9187-6

KAMBRIK za predpasnike, blago za moške srajce, svileno blago za damsko perilo, prodam ali zamenjam. Naslov v Jutru. 9186-6

HLAČKE deške, zgornje, nove, platnene, za 2—4 letne, otroške nogavičke s hlačkami, nove, za 1—3 letne, prodam. Naslov v Jutru. 9185-6

MOTOR nov, 5 HP, prodam delno za gotovino, delno za zamenjavo. Ponudbe Jutru pod »Motor«. 9130-6

PREPROGO bosansko, 2x3 m, dobro ohranjeno, prodam. Naslov v Jutru. 9129-6

VOZIČEK globok, krem, zelo dobro ohranjen, prodam in delno zamenjam. Karlovška 9-I. 9127-6

PIS. STROJ skoraj nov, prodam. I. Trpin, pasaža nebotičnika. 9126-6

KOLO moško, športno, skoraj novo, prodam. Bohoričeva 24-I. 9125-6

VOZIČEK športni, krem predvojni, z debelimi gumami, dobro ohranjen, prodam. Medvedova 12-I. 9122-6

KOLO dobro ohranjeno, športno, na 3 prestave in s popolnoma novimi gumami, prodam. Primožič Alojzij, Aljaževa 3, Šiška. 9141-6

PREPROGO perzijsko, lepo, skoraj novo, prodam. Naslov v Jutru. 9140-6

OBLEKO belo, z dolgimi hlačami za 7—9letnega dečka, prodam ali zamenjam. Naslov v Jutru. 9137-6

DARILO ovratno, za birmanko, prodam. Naslov v Jutru. 9135-6

JANKE nove in dobro ohranjene, prodam ali delno zamenjam. Naslov v Jutru. 9132-6

KOLOVRAT črn, starinski (umetnina), prodam ali zamenjam za protivrednost. Ponudbe Jutru pod »Antik«. 9130-6

TRICIKEL nov, ugodno prodam. Verdijeva 9, vrata 4. 9152-6

PIS. STROJ »Underwood«, pisarniški, prodam. Naslov v Jutru. 9151-6

VOZIČEK globok, pleten, zelo lep, prodam. Naslov v Jutru. 9149-6

TOVARNARJI in znanstveniki, naložite prihranke v mikroskop (Laboratorium - mikroscop) v nedosegljivi dovršenosti. Za ugodno ceno pišite Jutru pod »Leica«. 9154-6

RADIOAPARAT 4-cevni, prodam. Naslov v Jutru. 9167-6

BLAGO marengo, krasno, za plašč ter usnje za kompletne gojzerje, prodam ali zamenjam. Naslov v Jutru. 9166-6

RADIOAPARAT 5-cevni, moderne oblike, prodam. Naslov v Jutru. 9162-6

HLAČE jahalne, nove in usnjene dokolenke, prodam. Naslov v Jutru. 9133-6

Kupim

STEKLENICE vseh vrst, pletenke, šiviljske odpadke, pločevinaste sode, vsakovrsten papir in tehnične predmete stalno kupuje ter plača najbolje Metalia, Gosposvetska 16, tel. 32-88 — nasproti Delavskega doma. j-448-7

FOTOAPARATE in pribor, kupuje Parfumerija Venus, palača Bata. 9060-7

KOLO damsko, v dobrem stanju, kupim. Omahen, Stari trg 1. 9124-6

POZOR! Kupujem in prodajam rabljene čevlje. Zamenjam večje in manjše številke. Klavžer, Vošnjakova ulica 4. 8418-7

LJUBLJ. ZVON tudi posamezne letnike in mesečnike, kupim. Ponudbe Jutru pod »Ljublj. Zvon«. 7217-7

NAKUP in prodaja vsakovrstnih predmetov. Trgovina »Ogled«, Mestni trg 3. 8142-7

RJUHE, kapne, žimnice, pohištvo, porcelan in drugo kupi trgovina »Ogled«, Mestni trg 3. 8141-7

ZNAMKE, kompl. zbirko ali posamezne partije, kupim. Ponudbe »Jutru« pod »Znamke«. 7218-7

SLOV. KNJIGE, dobre, kupim. Ponudbe Jutru pod »Bibliofil«. 7216-7

KOPALNICO kompletno, peč in banjo, novo ali malo rabljeno, kupim ali dam protivrednost. Ponudbe Jutru pod »Kopalnica«. 9042-7

»HITROST«, nova trgovina, kupi jedilne servise, vinske servise, jedilne pribore, posamezno, nože, žlice, vilice in vse steklene predmete in razne boljše predmete. Plača takoj. Stritarjeva št. 2. 9143-7

ROČKE (kante), pločevinaste, kupuje »Petronafta«, A. Hmelak, Ljubljana, Ciril-Metodova 35a. j-442-7

STOL ležalni, kupim ali dam protivrednost. Ponudbe Jutru pod »Ugodna prilika«. 9021-7

KOLO damsko, dobro ohranjeno, italj. znamke, kupim. Ponudbe Jutru pod »Denar ali drugo«. 9157-7

ŠIV. STROJ, damsko in moško kolo, vse ohranjeno, novejše, dobre znamke, kupim ali dam drugo protivrednost. — Rojc, Triglavska 9, telef. 28-61. 9198-7

SANDALE št. 22 do 23, kupim. Pajk, Celovška 30-II. 9139-7

WECK KOZARCE in vso pripravo za vkuhavanje sadja, kupim. Ponudbe Jutru pod »Weck«. 9150-7

KOLO damsko, dobro ohranjeno, kupim. Rožna dolina C. II, št. 8. 9148-7

VOZIČEK otroški, globok, samo dobro ohranjen, kupim. Ponudbe